

права, науки про державне управління, і, безумовно, певної віртуалізації уявлень філософів та психологів на нову реальність електронної доби розвитку.

Список використаних джерел

1. Цифровая грамотность [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://xn--80aaefw2ahcfbneslds6a8jyb.xn--p1ai/library/28>.
2. Биков В. Досвід: Цифрове навчальне середовище. [Електронний ресурс]. «Цифрова компетентність учителя» – Режим доступу : <https://www.facebook.com/uesaccent/photos/pcb.1809058149395875/1809406686027688/?type=3>. – Назва з екрану.
3. Carretero Stephanie, DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens. With eight proficiency levels and examples of use [Електронний ресурс] / Stephanie Carretero, Riina Vuorikari, Yves Punie. – EU Science Hub, 2017. – Режим доступу : [http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_\(online\).pdf](http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_(online).pdf).
4. Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>.
5. Цифрова компетентність вчителя DigCompEdu [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dystosvita.blogspot.com/2018/04/digcompedu.html>.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Грядуща В.В., кандидат технічних наук, старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО УМО НАПН України
(м. Біла Церква, Київська обл.)

24.02.2022 почалося повномасштабне військове вторгнення в Україну. З того ж дня в Україні введено воєнний стан. Президент підписав Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [1], який підтримано Верховною Радою. Воєнний стан запроваджено з 05:30 24 лютого 2022 року.

Адаптація до нових реалій відбувалась досить швидко. 20 березня 2022 року набрав чинності Закон України [2] від 15 березня 2022 року №2126-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», згідно з яким Закон України «Про освіту» [3] було доповнено новою статтею 57-1 «Державні гарантії в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану».

Зазначена стаття визначає [3] «гарантії здобувачам освіти, працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ на:

- організацію освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є **найбільш безпечною** для його учасників;
- збереження місця роботи, середнього заробітку, здійснення виплати стипендій та інших виплат, передбачених законом;
- місце проживання (пансіон, гуртожиток тощо) та забезпечення харчуванням (у разі потреби)».

Безсумнівно, питання охорони праці є дуже важливими і у мирні часи, однак в умовах воєнного стану з'являються додаткові ризики та небезпеки. Збереження життя та здоров'я в умовах воєнного стану потребує спеціальних невідкладних рішень.

«Бойові дії в окремих регіонах продовжуються. Наше головне завдання – зберегти життя кожного громадянина України. Ворог нещадно руйнує дитячі садки, школи, профтехи, коледжі, університети. Але найжорстокіші та найбільочіші втрати – сотні загублених життів від рук агресора. Окупант продовжує стверджувати, що наносить удари виключно по військових об'єктах нашої країни. Виходить, керівництво РФ боїться наших дітей і батьків, вони бояться не тільки наших сильних і відважних військових, а й освітян і науковців. Так, ми дійсно сильні, ми обов'язково переможемо та відбудуємо наші заклади освіти», – зазначив Сергій Шкарлет.

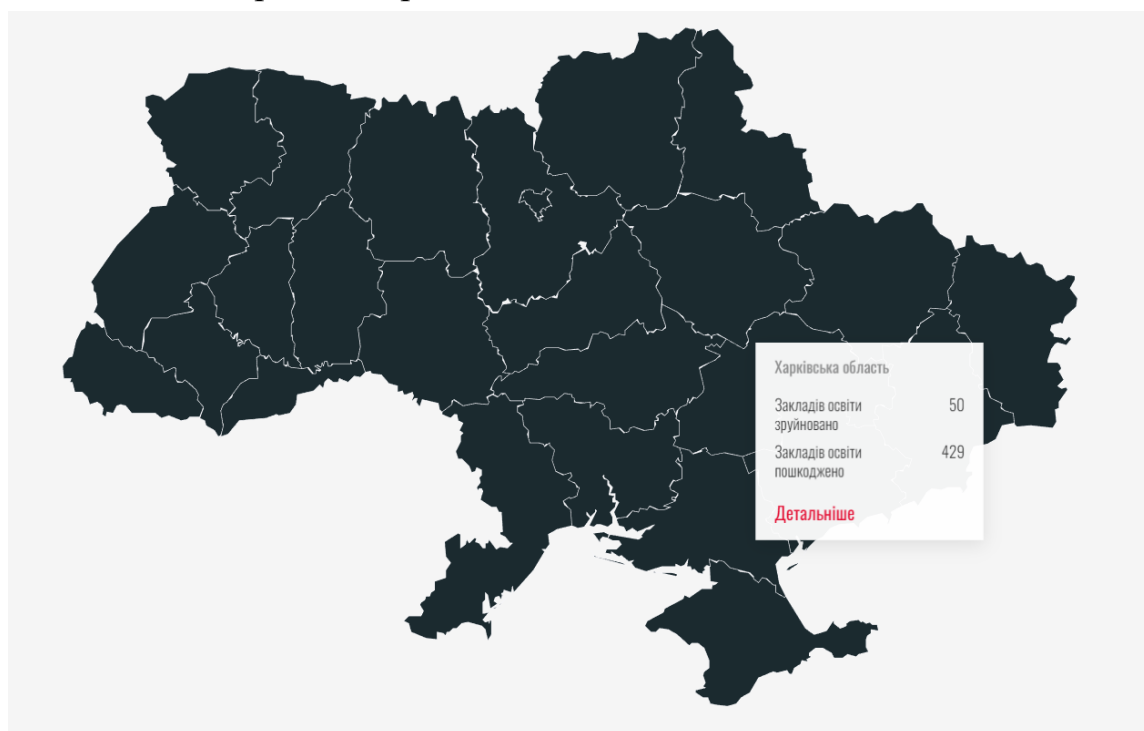

Рис.1. Інтерактивна мапа зруйнованих і пошкоджених закладів освіти України

Для фіксації руйнувань, завданих українським закладам освіти за період воєнних дій від бомбардувань і обстрілів страждає, зокрема, освітня інфраструктура Міністерство освіти і науки України створило інтерактивну мапу зруйнованих і пошкоджених закладів освіти. Уся актуальна інформація про заклади оприлюднюється на сайті <https://saveschools.in.ua/> (Рис.1).

В освіті одним з факторів забезпечення безпеки учасників освітнього процесу є використання цифрових технологій для дистанційної роботи, що і було запропоновано Міністерством освіти та науки України, як ми бачимо вище.

Рішення щодо забезпечення відповідних гарантій, створення безпечного освітнього середовища, організацію здобуття освіти та здійснення освітнього процесу в особливий період приймають у межах своєї компетенції:

- органи виконавчої влади, органи військового командування, військові, військово-цивільні адміністрації та органи місцевого самоврядування, їх представники, посадові особи (керівники, голови, начальники), органи управління (структурні підрозділи) у сфері освіти;
- заклади освіти, установи освіти, наукові установи, їх засновники;
- громадські об'єднання, благодійні організації та фізичні особи, які здійснюють благодійну (волонтерську) діяльність.
- Міністерство освіти і науки України в особливий період:
- здійснює нормативно-правове забезпечення функціонування системи освіти і науки;
- видає накази з питань створення безпечного освітнього середовища, організації здобуття освіти, освітнього процесу та з інших питань у сфері освіти і науки, не врегульованих законом в умовах особливого періоду. Такі накази чинні лише протягом строку дії особливого періоду, не є регуляторними актами й підлягають державній реєстрації лише у разі, якщо стосуються прав, свобод, законних інтересів та обов'язків громадян і юридичних осіб».

Крім того, МОН України виокремило проблеми освіти в умовах воєнного стану та запропонувало шляхи щодо їх вирішення.

Проблеми	Рішення
неможливість денної форми навчання	дистанційне навчання, розробка е-контенту, тренінги, модернізація освітніх майданчиків, цифрове оснащення учасників освітнього процесу

Проблеми	Рішення
велика кількість внутрішньо переміщених осіб (як викладачів, так і учнів)	електронні послуги для ефективного управління та спілкування
велика кількість учнів і освітяни виїхали за кордон	розвиток інституційного потенціалу Міжнародної української школи
неможливість виконання стандартів вступної кампанії до ВЗО та ЗПО	нова система прозорих електронних іспитів та електронного вступу
відсутність достатньої кількості даних для проведення процесів ефективного прийняття рішень	продовження підтримки Інституту освітньої аналітики, збір, зберігання та використання статистики освіти

Також, на численні звернення від керівників та працівників закладів освіти щодо особливостей застосування норм трудового законодавства, дистанційної форми роботи під час дії правового режиму воєнного стану, Міністерство освіти і науки України підготувало Лист [4] про надання інформації від 15 березня 2022 р. № 1/3463-22, у якому було акцентовано увагу щодо організації дистанційної роботи працівників закладів освіти та наукових установ.

У Листі підкреслено, що специфіка виконання роботи передбачає можливість її здійснення віддалено, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Керівникам доцільно прийняти рішення про переведення працівника на дистанційну роботу.

Варто врахувати, що в умовах воєнних дій можливі відключення комунікацій, які дозволяють виконання дистанційної роботи, – електроенергія та мережа Інтернет. Неможливість виконання працівником дистанційної роботи у зв'язку з відсутністю відповідних комунікацій не можуть розглядатися як порушення трудової дисципліни. Звертаємо увагу, що загальна тривалість робочого часу не може перевищувати норм, передбачених статтями 50 і 51 КЗпП, а працівникові, який виконує дистанційну роботу, гарантується період вільного часу для відпочинку (період відключення), під час якого працівник може переривати будь-який інформаційно-телекомунікаційний зв'язок. За можливості може бути запроваджено також гнучкий режим робочого часу та надомну роботу (стаття 60, 60-1 КЗпП). Зокрема в разі впровадження дистанційної роботи працівник самостійно визначає робоче місце, несе відповідальність за забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на обраному ним робочому місці. Аналіз чинного законодавства не встановлює жодних обмежень щодо

робочого місця працівника в умовах дистанційної роботи, у тому числі за межами території України.

Кожен працівник (педагогічний, науково-педагогічний та інші працівники) закладів і установ освіти, робота якого відбувається у дистанційному режимі, має самостійно визначити робоче місце та, відповідно, несе відповідальність за забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на обраному ним робочому місці, у тому числі за межами території України [4].

Отже, використання цифрових технологій довело свою ефективність в освіті не тільки з погляду підвищення якості освітніх послуг, але і з боку підвищення безпеки праці, як в умовах світової пандемії COVID-19, так і стало одним з ключових факторів збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ № 64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-4139720> березня 2022 року набрав чинності Закон України від 15 березня 2022 року №2126-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану»,
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Лист про надання інформації від 15 березня 2022 р. № 1/3463-22. Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-nadannya-informaciyi>.
4. «Змішане» майбутнє: розвиток цифрової освіти в професійно-технічних навчальних закладах України. Міжнародна організація праці: веб-сайт. URL: https://www.ilo.org/budapest/whats-new/WCMS_815697/lang--uk/index.htm
5. Цифрова трансформація освіти і науки. МОН України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/pidtrimka-osviti-i-nauki-ukrayini-pid-chas-vijni/zasidannya-srg-osvita-i-nauka-pid-chas-vijni/cifrova-transformaciya-osviti-i-nauki>

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Денисенко В.А., методист Професійно-технічного училища №44 м. Миргорода Полтавської області (м. Миргород, Полтавська обл.)

Сучасне життя важко уявити без медіа – засобів масової комунікації (телебачення, радіо, преса, Інтернет, кінематограф тощо), роль яких з кожним роком зростає. Для пересічних українців уже звичними стали вебтехнології,